

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ**

ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗ υπ' αριθ. 445/2007

**ΤΟΥ ΝΟΜΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ
Γ' ΤΜΗΜΑΤΟΣ**

Συνεδρίαση της 20-11-2007

Σύνθεση:

Πρόεδρος:

Γεώργιος Πουλάκος, Αντιπρόεδρος.

Μέλη:

Πασχάλης Κισσούδης, Νικόλαος Μαυρίκας, Ιωάννης Τρίαντος, Αλέξανδρος Καραγιάννης, Ιωάννης Διονυσόπουλος, Ανδρέας Χαρλαύτης, Ασημίνα Ροδοκάλη και Παναγιώτης Παναγιωτουνάκος, Νομικοί Σύμβουλοι.

Εισηγητής:

Ανδρέας Χαρλαύτης, Νομικός Σύμβουλος

Αριθμ. Ερωτήματος:

Υπ' αριθμ. 4915/11-10-2007 έγγραφο της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδος.

Περίληψη ερωτήμ.:

Εάν είναι σύννομη απόφαση Δημοτικού Συμβουλίου, με την οποία αυτό, κατ' αποδοχή «προτάσεως μομφής» του Δημάρχου κατά του Προέδρου του Δημοτικού Συμβουλίου, τον απάλλαξε από τα καθήκοντά του.

A handwritten signature in black ink, located in the bottom right corner of the page.

Επί του ανωτέρω ερωτήματος το Νομικό Συμβούλιο γνωμοδότησε ως εξής :

I.A. Στο άρθρο 92 παρ. 1 του Δημοτικού και Κοινοτικού Κώδικα (Ν. 3463/2006, (Φ.Ε.Κ. 114^Α) ορίζονται τα εξής :

«Στον πρώτο και στον τρίτο χρόνο της δημοτικής περιόδου, την πρώτη Κυριακή του Ιανουαρίου, το δημοτικό συμβούλιο συνέρχεται, ύστερα από πρόσκληση του συμβούλου του επιτυχόντος συνδυασμού που έχει εκλεγεί με τις περισσότερες ψήφους και, σε περίπτωση ισοψηφίας, εκείνου που είναι γραμμένος πρώτος κατά σειρά στην απόφαση του δικαστηρίου.

Στη συνεδρίαση αυτή, στην οποία προεδρεύει ο σύμβουλος που συγκάλεσε το συμβούλιο, το σώμα εκλέγει, χωριστά και με φανερή ψηφοφορία, τον Πρόεδρο, τον Αντιπρόεδρο και το Γραμματέα του. Ο Πρόεδρος και ο Γραμματέας προτείνονται από τον πλειοψηφήσαντα συνδυασμό και ο Αντιπρόεδρος από το σύνολο της μειοψηφίας. Ο σύμβουλος που προεδρεύει αναθέτει τα καθήκοντα του ειδικού γραμματέα του συμβουλίου σε έναν από τους υπαλλήλους του Δήμου. Για την εκλογή του προεδρείου του δημοτικού συμβουλίου ακολουθείται η ακόλουθη διαδικασία.....»

B. Στο άρθρο 94 του ίδιου Κώδικα, ορίζονται τα ακόλουθα :

«1. Οι δημοτικοί σύμβουλοι έχουν απεριόριστο το δικαίωμα της γνώμης και της ψήφου κατά συνείδηση.

2. Τα μέλη του δημοτικού συμβουλίου διακρίνονται σε δημοτικές παρατάξεις, ανάλογα με το συνδυασμό με τον οποίο έχουν εκλεγεί, εφόσον ο τελευταίος έχει εκλέξει τουλάχιστον έναν δημοτικό σύμβουλο.

3. Επικεφαλής της δημοτικής παράταξης είναι ο σύμβουλος που ήταν υποψήφιος δήμαρχος και, στην περίπτωση θανάτου, παραίτησης ή αδυναμίας του, ο σύμβουλος που εκλέγεται από την πλειοψηφία των δημοτικών συμβούλων που ανήκουν στην παράταξη.

4. Μέλος του δημοτικού συμβουλίου μπορεί με γραπτή δήλωσή του προς το Προεδρείο να ανεξαρτητοποιηθεί από τη δημοτική παράταξη, με την οποία έχει εκλεγεί.

5. Εάν η δημοτική παράταξη έχει τουλάχιστον τρία μέλη, με αιτιολογημένη απόφαση και με πλειοψηφία των δύο τρίτων (2/3) αυτών, είναι δυνατόν να διαγραφεί σύμβουλος, ο οποίος είναι μέλος της».

Γ. Επίσης στα άρθρα 95, 97, 100 και 101 του αυτού Κώδικα προσδιορίζονται τα καθήκοντα και οι αρμοδιότητες του Προέδρου του Δημοτικού Συμβουλίου, αναγόμενες στην σύνταξη της προσκλήσεως σε συνεδρίαση του Δημοτικού Συμβουλίου, κατάρτιση της ημερήσιας διάταξης, τήρηση των πρακτικών, διεύθυνση της συζήτησης και παραπομπή θέματος σε επιτροπή, πριν από την εγγραφή του στην ημερήσια διάταξη.

Δ. Σχετικές διατάξεις του Δημοτικού και Κοινοτικού Κώδικα, που αναφέρονται στην πειθαρχική ευθύνη των αιρετών οργάνων των Ο.Τ.Α. α' βαθμού, είναι οι εξής :

Άρθρο 142

Πειθαρχική ευθύνη

1. Στους δημάρχους, αντιδημάρχους, προέδρους Κοινοτήτων και παρέδρους, στα μέλη των δημοτικών και κοινοτικών συμβουλίων, καθώς και στα μέλη των δημοτικών και τοπικών διαμερισμάτων επιβάλλεται η πειθαρχική ποινή της αργίας.

2. Ο Γενικός Γραμματέας της Περιφέρειας μπορεί να επιβάλλει στα πρόσωπα αυτά την ποινή της αργίας έως έξι (6) μηνών, αν έχουν διαπράξει σοβαρή παράβαση των καθηκόντων τους ή υπέρβαση της αρμοδιότητάς τους από δόλο ή βαριά αμέλεια.

3. Η ανωτέρω πειθαρχική ποινή της αργίας επιβάλλεται μετά προηγούμενη τήρηση της διαδικασίας του επόμενου άρθρου.....

Άρθρο 143

Πειθαρχική διαδικασία

1. Η πειθαρχική ποινή της αργίας επιβάλλεται με αιτιολογημένη απόφαση, αφού προηγηθεί απολογία του εγκαλουμένου ή περάσει η προθεσμία που έχει τάξει ο Γενικός Γραμματέας της Περιφέρειας με

γραπτή κλήση στον εγκαλούμενο, χωρίς αυτός να έχει απολογηθεί. Η προθεσμία αυτή δεν μπορεί να είναι μικρότερη από δέκα (10) ημέρες.

2. Για την επιβολή της ποινής της αργίας και τη διάρκειά της, απαιτείται σύμφωνη γνώμη πειθαρχικού συμβουλίου, το οποίο συγκροτείται.....

Άρθρο 146

Έκπτωση εξαιτίας καταδίκης

1. Οι δήμαρχοι, οι αντιδήμαρχοι, οι πρόεδροι Κοινοτήτων, οι δημοτικοί και κοινοτικοί σύμβουλοι, καθώς και οι σύμβουλοι δημοτικών και τοπικών διαμερισμάτων και οι πάρεδροι εκπίπτουν αυτοδικαίως από το αξίωμά τους:

α) Αν στερηθούν τη διαχείριση της περιουσίας τους με τελεσίδικη δικαστική απόφαση. β) Αν στερηθούν τα πολιτικά τους δικαιώματα με αμετάκλητη δικαστική απόφαση.

γ) Αν καταδικαστούν με αμετάκλητη δικαστική απόφαση, ως αυτουργοί ή συμμετοχοί σε κακούργημα ή σε οποιαδήποτε ποινή για .....

Για την έκπτωση εκδίδεται διαπιστωτική πράξη του Γενικού Γραμματέα της Περιφέρειας.

2.α. Όταν γίνεται παραπομπή για κακούργημα με αμετάκλητο βούλευμα ή με απευθείας κλήση, κατά της οποίας έχει εξαντληθεί το δικαίωμα προσφυγής, ο Γενικός Γραμματέας της Περιφέρειας οφείλει να θέσει τον εγκαλούμενο σε κατάσταση αργίας, η οποία διατηρείται σε περίπτωση έκδοσης καταδικαστικής απόφασης του ποινικού δικαστηρίου. Εάν εκδοθεί αθωωτική απόφαση, η αργία αίρεται αυτοδικαίως και η διοικητική ποινή θεωρείται ως μηδέποτε επιβληθείσα.

β.α. Εάν εκδοθεί καταδικαστική απόφαση του Ποινικού Δικαστηρίου, σε πρώτο βαθμό, για τα πλημμελήματα της προηγούμενης παραγράφου, ο Γενικός Γραμματέας της Περιφέρειας οφείλει να θέσει τον καταδικασθέντα σε κατάσταση αργίας, ώσπου να εκδοθεί τελεσίδικη αθωωτική απόφαση,

οπότε και αίρεται αυτοδικαίως η αργία, το δε διοικητικό μέτρο θεωρείται ως ουδέποτε επιβληθέν.

Άρθρο 147

Παύση

1. Δήμαρχοι, πρόεδροι Κοινοτήτων, δημοτικοί και κοινοτικοί σύμβουλοι επιτρέπεται να παυθούν για σοβαρούς λόγους δημοσίου συμφέροντος, με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης ύστερα από ειδικά αιτιολογημένη έκθεση του Γενικού Γραμματέα της Περιφέρειας, και σύμφωνη γνώμη συμβουλίου, πειθαρχικού χαρακτήρα, που συντίθεται ..... Το ανωτέρω συμβούλιο συγκροτείται με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης.

2. Για τον ίδιο λόγο και με την ίδια διαδικασία, μπορεί να διαλυθεί ένα δημοτικό ή κοινοτικό συμβούλιο.....».

Ε. Τέλος στο άρθρο 13 παρ. 6 του Ν. 2690/1999 Κύρωση του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας και άλλες διατάξεις (Φ.Ε.Κ. 45^Α) ορίζεται ότι : «Όταν ο νόμος προβλέπει θητεία για τα μέλη του συλλογικού οργάνου, η αντικατάσταση μέλους πριν από τη λήξη της θητείας του είναι δυνατή μόνο για λόγο αναγόμενο στην άσκηση των καθηκόντων του, ο οποίος και πρέπει να βεβαιώνεται στη σχετική πράξη.

II. Από τον φάκελο του ερωτήματος προκύπτουν τα εξής :

Με τις υπ' αριθ. 261 και 269/9-9-2007 αποφάσεις του Δημοτικού Συμβουλίου του Δήμου Ζ. Νομού Η. (η μία διορθωτική προηγούμενης), αποφασίστηκε η απαλλαγή από τα καθήκοντά του (καθαίρεση) του Προέδρου του Δημοτικού Συμβουλίου Α.Α. γιατί, όπως προκύπτει από το περιεχόμενο των αποφάσεων, αυτός κατά τη μεγάλη πυρκαγιά που έπληξε τον Δήμο τον Αύγουστο τρέχοντος έτους «δεν παρουσιάστηκε να βοηθήσει, όπως έκαναν οι λοιποί κάτοικοι και εθελοντές από όλη την Ελλάδα, παρόλο που η περιοχή κηρύχθηκε σε κατάσταση έκτακτης ανάγκης».

Οι αποφάσεις αυτές στάλθηκαν για έλεγχο νομιμότητας στον Γενικό Γραμματέα της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδος, κατά το άρθρο 149 του

Δημοτικού και Κοινοτικού Κώδικα και υποβλήθηκε στη συνέχεια το εξεταζόμενο ερώτημα. Σημειώνεται ότι στις 19-10-2007 με ομόφωνη απόφαση της δημοτικής παράταξης «Δ.Π.», της οποίας μέλος ήταν ο απαλλαγείς των καθηκόντων του Πρόεδρος του Δημοτικού Συμβουλίου, διαγράφηκε από μέλος της.

III. Οι προαναφερθείσες διατάξεις του Δημοτικού και Κοινοτικού Κώδικα ρυθμίζουν εξαντλητικώς και περιοριστικώς το θέμα των πειθαρχικών ευθυνών των αιρετών οργάνων των Ο.Τ.Α. πρώτου βαθμού, καθώς και των σχετικών με αυτές πειθαρχικών διαδικασιών. Σε καμμία από τις παραπάνω διατάξεις δεν προβλέπεται αρμοδιότητα του Δημοτικού Συμβουλίου να απαλλάσσει από τα καθήκοντά του τον Πρόεδρό του.

Περαιτέρω η επιβληθείσα από το Δημοτικό Συμβούλιο έκπτωση από το αξίωμα του Προέδρου Δημοτικού Συμβουλίου δεν μπορεί να επιστηριχθεί ούτε στις διατάξεις του άρθρου 94 του Δημοτικού και Κοινοτικού Κώδικα, λόγω της διαγραφής του συγκεκριμένου Προέδρου, από μέλος της δημοτικής παράταξης της πλειοψηφίας στην οποία ανήκε και που αποτελούσε προϋπόθεση της κατά το άρθρο 92 του Δ.Κ.Κ. εκλογής του στο αξίωμα αυτό. Και τούτο γιατί αφ' ενός η απένταξη από τη δημοτική παράταξη δεν συνεπάγεται απώλεια του αποκτηθέντος μετά την εκλογή αιρετού αξιώματος (γνωμ. Ν.Σ.Κ. 244/2007) και εν πάσει περιπτώσει γιατί η διαγραφή του συγκεκριμένου δημοτικού συμβούλου από την παράταξή του έγινε σε χρόνο μεταγενέστερο της εκδόσεως των αποφάσεων, η νομιμότητα των οποίων εξετάζεται.

Αλλά ούτε κατ' εφαρμογή των διατάξεων περί λειτουργίας των λοιπών συλλογικών οργάνων της Διοικήσεως, οι οποίες μπορεί να τύχουν αναλόγου εφαρμογής και για τα αιρετά όργανα των Δήμων, όταν δεν υφίσταται για το επίμαχο ζήτημα ρητή πρόβλεψη στον Δ.Κ.Κ. (Σ.Τ.Ε. 3169/2006, Γνωμ. Ν.Σ.Κ. 244/07) μπορεί, να θεμελιωθεί τέτοια αρμοδιότητα του Δημοτικού Συμβουλίου. Η διάταξη του άρθρου 13 παρ. 6 του Ν. 2690/1999 δεν μπορεί, να τύχει εφαρμογής καθ' όσον αναφέρεται σε αντικατάσταση μέλους συλλογικού οργάνου πρό της λήξεως της θητείας του, ενώ εν προκειμένω πρόκειται περί αντικαταστάσεως μονομελούς αιρετού οργάνου του Δημοτικού Συμβουλίου. Περαιτέρω η ίδια διάταξη

προβλέπει τη δυνατότητα αντικαταστάσεως μέλους επί θητεία, μόνο για λόγο αναγόμενο στην άσκηση των καθηκόντων του.

Εν προκειμένω στις αποφάσεις του Δημοτικού Συμβουλίου οι καταλογιζόμενες στον Πρόεδρο του Δημοτικού Συμβουλίου μη προσήκουσες πράξεις και συμπεριφορές δεν ανάγονται στα προβλεπόμενα από τις σχετικές διατάξεις του Δημοτικού Κώδικα καθήκοντα του Προέδρου του Δημοτικού Συμβουλίου.

Επομένως και από της απόψεως αυτής δεν θα συνέτρεχε περίπτωση εφαρμογής της διατάξεως του άρθρου 13 παρ. 6 του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας, προκειμένου να παυθεί το συγκεκριμένο αιρετό όργανο.

IV. Σύμφωνα με τα παραπάνω το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους γνωμοδοτεί ομοφώνως ότι οι υπ' αριθ. 261 και 269/2007 αποφάσεις του Δημοτικού Συμβουλίου του Δήμου Ζ. Νομού Η. δεν έχουν εκδοθεί νομίμως, λόγω μη υφισταμένης αρμοδιότητος του Δημοτικού Συμβουλίου προς παύση του Προέδρου του, τοιαύτης προβλεπόμενης μόνο στο άρθρο 147 του Δημοτικού και Κοινοτικού Κώδικα, *μαζί με την όμως διαδικασία, που δεν συνέτρεξε εν προκειμένω.*

ΘΕΩΡΗΘΗΚΕ

Αθήνα 2.6/11/07

Ο Πρόεδρος

Γεώργιος Πουλάκος
Αντιπρόεδρος Ν.Σ.Κ.

Ο Εισηγητής

Ανδρέας Χαρλαύτης
Νομικός Σύμβουλος